

σας μέχρι τοῦ 1875. — Κατὰ τὸ δεκάετος τοῦτο διάστημα ἔγραψε καὶ ἐδημοσίευσεν τὰ ἐξῆς ἔργα: Τοὺς „Στίχους“, ποιήματα λυρικά, τῷ 1865. Τὸ ἐπόμενον ἔτος συνέγραψε „Ὁ Ὀμηρικὸν ζήτημα“, λαμπρὴν ἐπιστημονικὴν πραγματείαν, βραβευθεῖσαν. Ἐκ τοῦ γαλλικοῦ μετέφρασε τὴν „ἱστορίαν ἐνὸς Ζουάβου“, ἐξέδωκε τὰ βραβευθέντα λυρικά ποιήματά του „ἐκ τῶν ἐνότων“, τὸν „Ἀντίοον“, δράμα τοῦ Paul Heyse, ἐκ τοῦ γερμανικοῦ μεταφρασθέν, καὶ τὸν „Ἱεράριον Σαλπικτήν“ ἐκ τοῦ γαλλικοῦ. Πάντα ταῦτα ἐντὸς ἐνὸς ἔτους, τοῦ 1866, ὅπερ προσέβρισεν αὐτῷ δύο ἐν διαγωνισμοῖς στεφάνους. Κατὰ τὸ 1868 μετέφρασεν ἐκ τοῦ γερμανικοῦ τὸν „Κλαβίγιον“ τοῦ Goethe. Κατὰ τὸ 1870 ἐξέδωκε τὴν „Νεοελληνικὴν Χρηστομάθειάν“ του (Leipzig, παρὰ Brockhaus), τὸ δεύτερον ἐκδοθεῖσαν κατὰ τὸ 1883, καὶ κατὰ τὸ ἐπόμενον ἔτος τὸ „Ἑλληνογαλλικὸν Λεξικόν“ του.

Κατὰ τὸ αὐτὸ τοῦτο ἔτος, 1871, ἐδημοσίευσεν τόμον ὀλόκληρον Κωμωδιῶν, ὧν τρεῖς ἐβραβεύθησαν. Εἰς τὸ φιλολογικὸν τοῦτο εἶδος οὐδαμῶς σχεδὸν ὑπολείπεται τῆς τελειότητος, ὅσον ἐφικτὴν δύναται ν' ἀναδειξῶσιν αὐτὴν ἐπὶ τοῦ παρόντος παρ' ἡμῖν τὰ ἀπλαστα ἔτι κοινωνικὰ ἦθη καὶ ἡ πιστὴ τούτων ἐρμηνεύτρια γλῶσσα. Ἡ „Κόρη τοῦ Παντοπώλου“ καὶ ὁ „Γάμος τοῦ Κουτρούλη“ τοῦ Ραγκαβῆ δὲν θὰ λησμονηθῶσιν ὡς τὰ πλεῖστα ἡμερόβια προϊόντα τῆς νεωτέρας ἑλληνικῆς φιλολογίας.

Κατὰ τὸ 1872 ἔγραψε τὴν „Ἀηδόνα καὶ τὸ Ἴον“, μετέφρασε δ' ἐκ τοῦ γαλλικοῦ τὴν τραγωδίαν τοῦ Pichat „Λεωνίδαν ἐν Θερμοπύλαις“. Τὸ ἐπόμενον δ' ἔτος δύο εἶδον τὸ φῶς νέα κωμωδία του „Ὁ Ὑδροπότης σύζυγος“ καὶ „Διατὶ δὲν χορεύει“. Κατὰ τὸ 1875 ἐδημοσίευσεν τὴν κριτικὴν μελέτην του „περὶ Παναγιώτου Σούτσου“, ὁμοίαν „περὶ Ἰωάννου Καρασούτσα“ καὶ μονόπρακτον γαλλικὴν κωμωδίαν „A qui l'aura“. Τῷ 1875 ἐξέδωκε νέα „Λυρικά ποιήματα“, κατὰ δὲ τὸ ἐπόμενον ἔτος ἐδημοσίευσεν καὶ τὸν β'. τόμον τῆς λαμπρᾶς μεταφράσεώς του „τῆς ἱστορίας τῆς Ἑλλάδος“ τοῦ Μενδελσῶνος. Συγχρόνως ἔγραψε καὶ τὴν „Εἰσῆγησιν τοῦ δραματικοῦ Νικοδημίου ἀγῶνος“.

Ἐἶχεν ἤδη πρὸ ἔτους κληθῆ εἰς τὴν θέσιν Τμηματάρχου τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν, οὗ τινας ἀνέλαβε κατὰ τὸ 1880 καὶ διηύθυνε μέχρι τοῦ 1885 τὴν Γενικὴν Γραμματείαν. Τὸ ὑψηλὸν τοῦτο ὑπουργεῖον σημαίνει παρ' ἡμῖν αὐτὸ τοῦτο, ὅτι παρὰ ταῖς εὐρωπαϊκαῖς κυβερνήσεις ἡ Γραμματεία τοῦ Κράτους, χωρὶς μάλιστα νὰ ληφθῆ ὑπ' ὄψιν ἡ ἀπειρία ἐνίων ἐκ τῶν κατὰ καιροὺς παρ' ἡμῖν ὑπουργῶν, οὐς πρὸθύμως ἐδίδασκεν, ἀντὶ νὰ ὑπηρετῆ ὁ κ. Ἄγγελος Βλάχος.

Κατὰ τὸ 1877 δεινότερον ἀνάλαβεν ὁ ἡμέτερος συγγραφεὺς ἀγῶνα, τὴν καλολογικὴν ἐκείνην πρὸς τὸν κύριον Ροῖδην μονομαχίαν, αὐτὸν ἐκείνον, ὅστις ἔκρινε μετ' ἀπαρμιλλοῦ χάριτος καὶ δυνάμεως λόγου τὰς κωμωδίας τούτου πρὸ ἕξετίας ἐν τῷ *Αἴωνι*, διαθερίζων ἐν Χίῳ καὶ ἐντρύφον εἰς τὴν ἀνάγνωσιν τῆς „Κόρης τοῦ Παντοπώλου“, καὶ

τῶν λοιπῶν τῆς μνησθείσης συλλογῆς ἔργων. Δεκαετία ἤδη παρήλθεν ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης καὶ ὅσοι ἔγραφον τότε στίχους σκυθρωποὶ ἀκόμη ὁμολογοῦσι τὰ φοβερὰ ἀποτελέσματα τῆς ὑδροθεραπευτικῆς τοῦ „Νέου Κριτικοῦ“ μεθόδου, οὐδεμία ὁμως σήμερον ὑπάρχει ἀμφιβολία, ὅτι ἡ οἰαδὴποτε τῆς Ἀνατολῆς ἀτμόσφαιρα εἶνε ἀδύνατον νὰ καθαρισθῆ καὶ ν' ἀπαστρέφῃ εἰς ποιητικὴν αἰθρίαν καὶ αἴγλην διὰ μόνου τοῦ ἐγγενοῦς τῆς ἐμπνεύσεως σπινθῆρος.

Κατὰ τὸ 1879 ἐξέδωκεν ὁ Ἄγγελος Βλάχος τὸν βραβευθέντα „Νάθαν τὸν Σοφόν“ τοῦ Lessing, εἶχε δὲ προηγηθῆ τούτου ἡ „περὶ Τερτσέτη“ καὶ ἡ ἄλλη „περὶ Γ. Ζαλοκώστα“ κριτικὴ μελέτη. Ἀναρίθμητοι εἶνε αἱ μεταφράσεις μυθιστορημάτων ἐν τῇ „Ἔστια“, ἐξ ὧν σημειοῦμεν τὴν „Περίοδον τῆς Γῆς ἐν ἡμέραις 80“ (J. Verne) καὶ „Κινέζου παθῆματα ἐν Κίνα“ (τοῦ αὐτοῦ), τὴν „Εὐγενίαν Γρανδὲ“ (Balzac), τὸν „Ἰατρὸν Ἀντώνιον“ (Ruffini), τὸν „Μαρκήσιον Βιλλεμέν“ (G. Sand) καὶ πλείστας ἄλλας. — Κατὰ τὸ 1864 μετέφρασεν ἐν τῇ „Χρυσοαλλίδι“ τοὺς Götter im Exil τοῦ Heine.

Ἐκ τῶν χαριστάτων πρωτοτύπων διηγημάτων του σημειοῦμεν τὰ ἐξῆς: „Λαυριακῆς μετοχῆς ἀπομνημονεύματα“, „ἡ Ἐσπερίς τοῦ κ. Σουσαμάκη“, „ὁ πρῶτος Λαχνός“, „τὸ δῶρον τῆς θείας“, „τὰ χρήματα“, καὶ ἄλλα, τὰ πλεῖστα ἐν τῇ „Ἔστια“ δημοσιευθέντα. — Ἐκ τῶν κριτικῶν, αἰσθητικῶν καὶ κοινωνικῶν αὐτοῦ μελετῶν γνωρίζομεν τὰς ἐξῆς: „περὶ ἑλληνικοῦ θεάτρου“, „ἡ φυσιολογικὴ σχολή“, „ἄρτος πιτυρίτης“, „Ἕλληνες καὶ μισέλληνες“, „τὸ γαλλικὸν θέατρον ἐν Ἀθῆναις“, „ἐκλογαὶ ἐν Μαρόκῳ“ ἐν διαφόραις περιοδικοῖς καὶ ἐφημερίσι δημοσιευθείσας, ὡς καὶ πλείστα ἄρθρα πολιτικά καὶ λόγους (πολιτικούς, πανηγυρικοὺς καὶ ἐπικηδείους, ἐκφωνηθέντας ἐν τῇ Βουλῇ καὶ ἐπὶ διαφόροις εὐκαιρίαις).

Εἰς τ' ἀνωτέρω προσθετέον ὅτι ὁ Ἄγγελος Βλάχος συνειργάσθη εἰς πάντα τὰ ἐν Ἑλλάδι ἐκδεδομένα περιοδικὰ (Πανδώραν, Χρυσοαλλίδα, Ἔστιαν, Ἀθῆναιον κτλ.) ὡς καὶ εἰς τὰς πλείστας τῶν ἐν Ἀθῆναις ἐκδιδομένων ἐφημερίδων (Αἰῶνα, Εὐνομίαν, Ἐφημερίδα, Ἀκρόπολιν, Νεολόγον — ὃν καὶ διηύθυνεν ἐπὶ τέσσαρας μῆνας — Ἰανουάρ. — Ἀπρίλ. 1875), ὑπῆρξε πολλῶν ξένων ἐφημερίδων ἀνταποκριτῆς καὶ παντοτινὸς συνεργάτης τοῦ περιφήμου Conversations-Lexicon τοῦ Brockhaus. Πρὸ τινος ἠγγέλθη ἐξ Ἀθηνῶν ἡ εἰς τρεῖς τόμους ἐκδοσις τῶν πεζῶν αὐτοῦ ἔργων.

Καταγινόμενους δὲ εἰς περισυλλογὴν τῶν βιογραφικῶν ἢ μᾶλλον τῶν βιβλιογραφικῶν τούτων περὶ Ἀγγέλου Βλάχου σημειώσεων, προκατέλαβεν ἡμᾶς διπλῆ καὶ ἐξίσου εὐφρόσυνος περὶ αὐτοῦ εἰδησις: ὅτι ἐξέδωκεν ἀρίστην ὀγδοήκοντα ποιημάτων τοῦ Heine ἔμμετρον μετάφρασιν καὶ ὅτι διωρίσθη Πρεσβευτῆς καὶ Πληρεξούσιος Ὑπουργὸς τοῦ Βασιλέως τῶν Ἑλλήνων παρὰ τῷ Αὐτοκράτορι τῆς Γερμανίας. Ἀναγινώσκοντες ἤδη ἡμεῖς τὸ λαμπρὸν τοῦτο τομίδιον καὶ ἔχοντες τὸν ἴδιον πλησίον μας, διπλᾶ ἀπευθύνομεν αὐτῷ συγχαρητήρια.

* * *

ΕΑΡΙΝΑΙ ΗΜΕΡΑΙ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ

ὑπὸ ΦΡΕΙΑΔΕΡΙΚΟΥ ΘΕΟΔΩΡΟΥ Vischer.

(συνέχεια καὶ τέλος.)

Ὁ νεώτερος Ἕλληνας δὲν εἶνε ὀκνηρός, ὡς ἐλέχθη ἤδη, ἀλλ' ἀπεχθάνεται τὴν ἐργασίαν ἐν τοῖς ἐργοστασίοις — καὶ βδελύσσεται τὴν μεθὴν.

Τὰ κτήνη δὲν βασανίζονται, οὔτε τυραννοῦνται ὅπως ἐν Ἰταλίᾳ, ὅπου μετὰ σκληρότητος καταδιώκονται καὶ τὰ πτηνά. Ἄλλ' ὁ Ἕλληνας μετέχει ἄλλου τινὸς ἐλαττώματος,

κοινοῦ παρὰ τοῖς νοτίοις λαοῖς καὶ ἰδίᾳ τοῖς Ἰταλοῖς, ὅτι δηλαδὴ οὐδὲν φεῖδεται τῶν δασῶν, τ' ἀφίνει νὰ κατατρώγῃται ὑπὸ τῶν αἰγῶν καὶ νὰ καίωται ὑπὸ τῶν ἀκρίτων ποιμένων. Ἐγὼ αὐτὸς εἶδον ὀλόκληρον δάσος καταβιβρωσκόμενον ὑπὸ τῶν φλογῶν. Ἐντεῦθεν προήλθεν ἡ φαλακρότης τῶν ἄλλοτε δασωδῶν ὄρεων.

Ἄποια τις δὲ εἶνε ἡ ἰδιοσυγκρασία τοῦ λαοῦ; Ὁ νέος Ἕλλην εἶνε αἱματώδης τὴν κρᾶσιν, ὅπως καὶ οἱ πρόγονοί του. Εἶνε περίεργος, εὐπιστος, ἡ φαντασία του ἐξάπτεται εὐκόλως, λαμπρύνει τὰ πράγματα, ὑπερτιμᾷ τὰ μέσα καὶ τὰς δυνάμεις του καὶ τολμᾷ ὅτι δὲν εἶνε δυνατόν νὰ τολμήσῃ τις. Εἰς τοῦτο συμπαρομαρτεῖ καὶ ἡ κενοδοξία, καὶ κενοδόξοι εἶνε οἱ Ἕλληνες, ὅπως ὅλοι οἱ εὐφυσεῖς ἄνθρωποι. Τὸ ταξείδιον τοῦ Ἐγγελ συνέπεσεν ἀκριβῶς πρὸς τὸν τελευταῖον φιλοπόλεμον πάταγον· ὁ Δεληγιάννης ἤθελε ν' ἀπειλήσῃ, πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ νὰ ἐπιτύχῃ τοῦ ποθομένου μόνον δι' ἀπειλῶν· ὁ λαὸς ἐπίστευεν εἰς τὰς πολεμικὰς προθέσεις του καὶ τυφλώτων πρὸς τὰ πράγματα ἤλπιζε μέγαν θρίαμβον. Τοῦτο δὲ ἀκριβῶς ἦτο τεκμήριον αἱματώδους κράσεως καὶ ἀνεμίμνησκε τὰς παλαιὰς Ἀθήνας καὶ τὴν κουφόνοιαν, μεθ' ἧς αὐταὶ ἐπεχείρουν ἐκστρατείας, αἵτινες ἐπήνεγκον τὴν πτώσιν των. Ἄς ἀναγνώσῃ τις μόνον τί διηγεῖται ὁ Ἐγγελ καθ' ἣν ἡμέραν τὸ ἐκείν συντάγμα ἔλαβε διαταγὴν ν' ἀπέλθῃ εἰς Θεσσαλίαν. Ὁ σκοπὸς βεβαίως ἦτο εὐγενέστερος καὶ δικαιότερος παρὰ τότε, ὅτε αἱ Ἀθηναῖοι ὄλους τοὺς μαχίμους ἄνδρας των ἐξέπεμπον ὑπὸ τὸν Ἀλιβιάδην εἰς ἐκστρατείαν κατὰ τῆς Σικελίας, ἀλλὰ τότε, ὅπως καὶ νῦν, ἡ αὐτὴ ἐπεκράτει ὑπερβολικὴ καὶ τυφλὴ πεποιθήσις. Ἄριστ' μόνον ν' ἀναγνώσῃ τις τὴν περιγραφὴν τοῦ Θουκυδίδου ἐν τῷ „Πελοποννησιακῷ πολέμῳ“ διὰ νὰ πεισθῇ, ὅτι τὸ πνεῦμα τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ δὲν μετεβλήθη. Φαντάζεται τις ἀληθῶς τὴν βοήν τοῦ ἄχλου ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ἀγορᾷ, ὅσαίς ἀναπαριστάνει ἐν τῷ νῶ του τοὺς σημερινούς Ἕλληνας εἰς στιγμὰς τοιαύτης ἐξάψεως. — Οὐδαμῶς ὅμως ἦτο τόσον τυφλὸς ὁ ἐξοπλισμὸς κατὰ τὸν τελευταῖον μέγαν πόλεμον. Τότε ἡ Ἑλλάς ὤφειλε νὰ κινήθῃ· ἡ ὑπουλος πολιτικὴ μετὰ τὸν ὑπὲρ ἐλευθερίας ἀγῶνα εἶχεν ἀφήσει αὐτὴν τόσῳ μικρὰν, ὥστε δὲν ἠδύνατο ν' ἀναπνέῃ· μετὰ τὴν κίνησιν ταύτην τὸ ἐν Βερολίῳ Συνέδριον ἐπεδίκασεν αὐτῇ μέρος τῆς Ἡπείρου καὶ τῆς Θεσσαλίας, καὶ τοῦτο ὅμως μικρὸν, ἐλάχιστον δι' ἓνα λαόν, ὁ ὁποῖος εἶνε προωρισμένος εἰς μέγαν βίον καὶ πρὸς τοῦτο δὲν ἔχει ἔδαφος ἐπαρκές. Περὶ τούτου ἐξέφρασα τὴν γνώμην μου ἐν τῇ ἀνωτέρῳ μνημονευθείσῃ διατριβῇ („Altes und Neues“, 1. Τεῦχος 1881: „Aus einer griechischen Reise“), ἐπιτρέπεται δὲ ἡ παραπομπὴ αὐτῆ εἰς τὴν θερμὴν συμπάθειαν πρὸς τὴν τύχην λαοῦ τείνοντος πρὸς τὴν πρόοδον καὶ εἰς τοῦτο σκληρῶς κωλυθέντος ὑπὸ τῆς εὐρωπαϊκῆς πολιτικῆς. Τὸ πνεῦμα τῆς σημερινῆς ἡμῶν ἐποχῆς ἀρέσκειται εἰς τὸ νὰ χλευάζῃ τοὺς εἰσέτι μικροὺς καὶ ἀδυνάτους λαούς, ὅταν οὗτοι θέλωσι νὰ ἐξέλθωσι, νὰ αἰωρηθῶσιν ὑψηλότερα τῆς θέσεώς των. Καὶ ὁ Kladderadatsch*) συχναὶς λαμβάνει αὐτοὺς ὡς ὑπόθεσιν τῶν γελοιογραφημάτων του. Λησμονοῦσι δὲ ὅτι καὶ ἡ Πρωσσία ἐκ μικρῶν ἤρχισε. Πῶς μεταχειρίζονται νῦν τοὺς ἀτυχεῖς Βουλγάρους! Οὗτοι δὲν ἔχουσι τόσῃν εὐφύϊαν, ὅσῃν οἱ Ἕλληνες, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ θέλουσι ν' ἀπαλλαγῶσι τῆς βαρβαρότητος· οὗτοι δὲν ἠλευθέρωσαν αὐτοὶ ἑαυτούς, ὅπως οἱ Ἕλληνες, ἀλλ' ἐπραξάν ἐν τοῖς ὑστέροις κατορθώματα καὶ ὑπὸ τὰς ὁδη-

γίας γερμανοῦ ἥρωος ἐπολέμησαν καὶ αὐτοὶ ὡς ἥρωες. Ἄντι τούτου δὲ κακοποιοῦνται σήμερον ὑπὸ τῆς Ῥωσσίας κατὰ τρόπον, τὸν ὁποῖον δὲν δυνάμεθα ἄλλως ν' ἀποκαλέσωμεν, παρὰ σατανικόν. Διότι σατανικὸς βεβαίως εἶνε ὁ σύνδυασμός κτηνώδους ἀγροικίας καὶ ἐπιτρίπτου πονηρίας. Ἡ συνύφανσις, συνωμοσιῶν πρὸς εὐρεσιν προφάσεως ἀναμίξεως, ἡ ἀπαγόρευσις τῆς τιμωρίας τῶν συνωμοτῶν καὶ ἡ κήρυξις τῆς ἀναρχίας ὡς νόμου — δὲν εἶνε ἄλλο, παρὰ ἔργον σατανικόν. Κατ' αὐτοῦ ἐξηγέρθη τὸ ἠθικὸν φρόνημα τῆς Εὐρώπης, καὶ ἰδίᾳ τῆς Γερμανίας. Τὴν ἐξανάστασιν ὅμως ταύτην κατεχράσθησαν παρ' ἡμῖν αἱ φατρίαὶ ἐκείναι, τὰς ὁποίας βδελύσσειται πᾶς γνήσιος Γερμανός, ἐπειδὴ μετ' ἰοβόλου ὀδόντος δάκνουσι τὸ κράτος. Ἄλλ' ἡ κατάχρησις οὐδένα λόγον παρέχει, ὅπως παραγνωρίζωμεν τὴν ἀλήθειαν τοῦ διαστραφέντος ἠθικοῦ αἰσθημάτος καὶ μυκτηριζώμεν αὐτό. Διότι εἶνε μὲν ἀληθές, ὅτι ἐν τῷ ἀπλότῳ καὶ καθαρότητι του τὸ αἰσθημα τοῦτο δὲν γινώσκει τὰς πολιτικὰς περιπλοκάς, οὐδὲ δύναται νὰ διακρίνῃ τὴν ἠθικὴν ἀπὸ τῆς πολιτικῆς, οὔτε λαμβάνει ὑπ' ὄψιν, ὅτι ἡ Γερμανία δὲν δύναται κηρύξῃ πόλεμον ἐναντίον τοῦ βορείου κολοσσῷ χάριν λαοῦ, πρὸς ὃν οὐδὲν ἄμεσον συμφέρον τὴν συνδέει. Νὰ φειδόμεθα ὅμως πρέπει τὸ αἰσθημα τοῦτο, νὰ μὴ τὸ χλευάζωμεν, καὶ τοῦτο εἶνε πολιτικὴ, διότι ἐν ἄλλῃ περιστάσει εἶνε πιθανὸν νὰ λάβωμεν ἀνάγκην τοιοῦτου αἰσθημάτος. — Ἐν τῷ παρόντι δὲν δυνάμεθα νὰ κηρυχθῶμεν ἐχθροὶ πρὸς τὴν Ῥωσσίαν, οὔτε νὰ λάβωμεν ὑπὸ τὴν προστασίαν μας τὰς ἐπαρχίας τῆς Βαλτικῆς θαλάσσης, ὃν πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν μας καταπατεῖ τὰ ἀναφαίρετα δικαιώματα· ἀλλὰ τὸ πάρα πολὺ εἶνε πάρα πολὺ· δὲν εἶνε δὲ ἀνάγκη τόσον νὰ τέρπωμεν αὐτὴν, ἐκεῖ μὲν μυκτηρίζοντες ἐν θυμῷ, ἐδῶ δὲ, ἐνώπιον τοῦ ἀπροκαλύπτου ἐκρωσσιζμοῦ τῶν ὁμοφύλων μας, νὰ σιωπῶμεν ὡς ἰχθῦς — καὶ ἐν αὐτῷ ἀόμῃ τῷ Κοινοβουλίῳ. Ἡ ὑπερήφανος Γερμανία νὰ κλίνη τώρα τὸ γόνυ πρὸ τῆς Ῥωσσίας! καὶ τοῦτο ἀνευ ὠφελείας! Ἄμα τῇ πρώτῃ εὐκαιρίᾳ ἡ ἀρκτος θὰ ἐπιπέσῃ καθ' ἡμῶν ἐκ τῶν νῶτων καὶ ἡ εὐκαιρία αὕτη, καὶ ἐὰν δὲν ἐκραγῇ τόσον ταχέως, ὅσον ἐφοβούμεθα ὁ γαλλογερμανικὸς πόλεμος, δύναται νὰ παρουσιασθῇ λίαν ταχέως.

Ἀπεμακρύνθημεν ὀλίγον ἀπὸ τοὺς ἡμετέρους Ἕλληνας — οὐχὶ πολὺ, διότι ἡ διαγωγὴ τῆς γερμανικῆς πολιτικῆς εἰς τὰ πράγματα ταῦτα μᾶς ἐνθυμίζει ἀτυχῶς τὴν διαγωγὴν τοῦ Μεττερνίχου πρὸς τὴν Ἑλλάδα, ὅτε αὕτη ἠγωνίζετο ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας. Ἐκ τῶν λαῶν τῆς νοτιοανατολικῆς Εὐρώπης οἱ Ἕλληνες ἔχουσι ἀναμφισβητήτως τὸ λαμπρότερον μέλλον. Λόγος ἐγένετο περὶ τῶν ἀδυναμιῶν των, ἠδυνάμεθα δὲ καὶ ἄλλας νὰ προσάψωμεν εἰς αὐτούς, διότι ἀπῆλασαν τὸν βασιλέα Ὄθωνα. Ἀλλὰ φθάνει πλέον ὁ κατάλογος οὗτος τῶν ἀμαρτιῶν καὶ μάλιστα ἀφ' οὗ οἱ ἴδιοι μεταμελοῦνται διὰ τὸ πραξικόπημα εἰσεῖνο. Εἶνε λαὸς τείνων πρὸς τὴν μόρφωσιν καὶ ἀντι τούτου πολλὰ ἀμαρτήματα τῷ εἶνε συγγνωστά. Ἐν τῷ λαῷ τούτῳ ἐνυπάρχει χαλυβδίνη τις ἐλαστικότης, δὲν γνωρίζω ἄλλην λέξιν, παρὰ τὴν λατινικὴν strenuitas, — μία ἀδιάκοπος ὁρμὴ καὶ τάσις πρὸς τὸν ἀσιφεγγῆ κόσμον τῆς γνώσεως, καὶ ἡ ἀρετὴ αὕτη ὑπάρχει συνηνωμένη μετὰ τὸ ἱερὸν πῦρ τοῦ ἐμφύτου καὶ κληρονομικοῦ ἔρωτος πρὸς τὴν πατρίδα. Εἶνε καὶ θέλουν νὰ θεωρῶνται ὡς ἀληθῆς μορφωτικὸς λαός. Τὸν κύριον αὐτῶν καὶ θεμελιώδη χαρακτήρα ὁ περιοδεῦων αὐτῶν φίλος παρέστησεν ἐν ἐκάστῃ εὐκαιρίᾳ ὑπὸ τὴν πρέπουσαν αὐτοῦ ὄψιν. Δὲν εἶνε νέα ἡ Ἑλλάς εἰς τὸν γνωρίζοντα αὐτὴν· εἰς τὰς

*) Πολιτικοσατυρικὴ ἐφημερὶς τοῦ Βερολίνου.

ἡμέρας μου (1840) πολλοὶ γέροντες, ἐβδομηκοντούτεις, ἐπήγαινον εἰς τὸ σχολεῖον, ἵνα μάθωσι τὴν ἀνάγνωσιν καὶ τὴν γραφήν. Τοιαύτην εἰκόνα παρέχει καὶ ὁ Ἑγγεὺς ἀφηγοῦμενος τὰ κατὰ τὴν ἀπὸ Καλαμῶν εἰς Σπάρτην πορείαν του. Σταματᾷ πρὸ τινος χανίου ἐγγυὸς τῆς ἀγρίας χαράδρας τῆς Λαγκιάδας. Ὁ πανδοχεὺς Παπαδάκης τῷ λέγει, ὅτι ἔμαθε τὰ γράμματα παρὰ τοῦ δεκατριετοῦς υἱοῦ του Ἀθανασίου. Οὗτος δὲ τετράκις τῆς ἐβδομάδος πορεύεται εἰς τὸ τρεῖς ὥρας μακρὰν ἀπέχον σχολεῖον, διερχόμενος τὴν ἐπικίνδυνον ἐκείνην καὶ φοβερὰν φάραγγα, καὶ ἐκεῖ ἔμαθε κυρίως ἱστορίαν καὶ γεωγραφίαν τῆς πατρίδος, δύναται δὲ διὰ τῆς κίμωνίας νὰ χαράξῃ ἀσφαλῶς ἐπὶ τῆς θύρας τοῦ δωματίου τὸν χάρτην τῆς Ἑλλάδος καὶ πρὸς τούτοις διὰ γραμμῆς νὰ ὑποδείξῃ τὴν ὁδὸν ἀπὸ Κερκύρας εἰς Θεσσαλονίκην, διηγούμενος ἐν τῷ μεταξύ τὰ κατὰ τὴν πολιορκίαν τοῦ Μεσολογγίου, τὴν ναυμαχίαν τῆς Ναυπάκτου καὶ τὴν μάχην τῶν Θερμοπυλῶν. — Ἐκ τῶν λοιπῶν ἀναφέρω προσέτι τὸ σχολεῖον τῶν ἀπόρων παιδῶν, οἱ ὅποιοι ἐν Ἀθήναις τρέφονται καθαρῶς ὑποδήματα, παλοῦντες ἐφημερίδας κτλ. τὸ σχολεῖον τοῦτο ἰδρύθη ὑφ' ἐνὸς ἐκ τῶν κοινωφελῆς σκοποῦς ἐπιδικόντων ἰδιωτικῶν συλλόγων, τοῦ Παρνασοῦ, καὶ ἡ ἐν αὐτῷ διδασκαλία παρέχεται δωρεάν· οἱ παῖδες φοιτῶσι πρόθυμοι καὶ ἀθροῖοι. Ὁ Ἑγγεὺς ἐπισκέπτεται τὸ σχολεῖον τοῦτο ἐν ὥρᾳ ἐξετάσεως καὶ λέγει: „Ἐὰν μὴ ἀλλαχού, ἐνταῦθα ἐνισχύθη ἡ πεποιθήσις μου περὶ τῆς ἐκπολιτιστικῆς ἀπόστολῆς τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους ἐν Ἀνατολῇ. Καὶ ἐὰν παρὰ τοῖς ἀπογόνους τούτοις τῶν Ἑλλήνων μὴδὲν ἄλλο περιεσώζετο ἐκ τοῦ ἑλληνικοῦ κόσμου τῶν ἰδεῶν, παρὰ μόνον ἡ φιλομάθεια, ὁ πυρετὸς οὗτος τῆς μαθήσεως, πάλιν θὰ ἦσαν ἀξιοὶ τῆς προσοχῆς ἐκείνων, οἱ ὅποιοι μεριμνῶσι περὶ τῆς τύχης τῆς χερσονήσου τοῦ Αἴμου.“ — Ὅθι εἴχομεν προσέτι νὰ ὁμιλήσωμεν περὶ τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ συστήματος, ὡς πρὸς τοῦτο δ' ἐπαναλαμβάνομεν ὅτι ἐρρήθη ἤδη προκειμένου περὶ τοῦ παιδὸς τοῦ πανδοχέως, ὅτι δηλαδὴ κύριον μάθημα εἶνε ἡ πατρὶς, ἡ γεωγραφία καὶ ἡ ἱστορία τῆς. Πῶς ἦσαν δὲ ἐν Γερμανίᾳ τὰ πράγματα κατὰ τοὺς παιδικοὺς ἡμῶν ἀκόμη χρόνους! — Οὐδεμία ὑπάρχει ὑπερβολικὴ τῶν μαθητῶν ταλαιπωρία! — Τίς πληρῶνει τὰ δημοτικὰ σχολεῖα; Ὁ δῆμος. „Ἡμεῖς ἐκτίσαμεν τὸ σχολεῖον, ἡμεῖς ἀγοράζομεν τὰ βιβλία“ ἀποκρίνεται εἰς τὴν ἐρώτησιν τοῦ Ἑγγεὺς ὁ μεγαλόσωμος ἀρκάδιος δήμαρχος Λεωνίδας Σπηλιόπουλος. — Ἡ ἀκμὴ τοῦ ἀθηναϊκοῦ πανεπιστημίου εἶνε γνωστὴ. Ἡ Ἀκαδημία εἶνε μεγαλοπρεπέστατον οἰκοδόμημα ἀρχαῖοῦ ρυθμοῦ δωρηθὲν ὑπὸ τοῦ μακαρίτου Σίνα καὶ ἀπαιτήσαν δαπάνην 5 ἑκατομμυρίων δραχμῶν, πρόκειται δὲ λαμπρὸν μαρτύριον, οὐχὶ βεβαίως μοναδικόν, τῶν ἔργων τοῦ πατριωτισμοῦ ἐν Ἑλλάδι. „Πολλὰ τῶν ἠραιότερων ἀθηναϊκῶν οἰκοδομημάτων εἶνε δωρήματα πολιτῶν. Ὁλόκληρα γυμνάσια, νοσοκομεῖα, παιδνεαγωγεῖα, κτίρια ἐκθέσεων ἰδρύθησαν ὑπὸ τῆς ἀξιοθαυμάστου ἐθελοθυσίας πλουσίων Ἑλλήνων. Ἡ Ἑλλὰς ὡς κράτος εἶνε ἴσως τὸ πτωχότατον ἐν Ἑλῆ τῇ Εὐρώπῃ, οἱ πολιταὶ του ὅμως συγκαταλέγονται μεταξὺ τῶν πλουσιωτάτων. Αἱ Ἀθῆναι ἐσηματίσθησαν διὰ τῶν δωρεῶν συμπαντος τοῦ ἑλληνισμοῦ.“

Ὀλίγα μόνον ἐπραξαν μέχρι τοῦδε οἱ νέοι Ἑλληνες ἐν τῇ τέχνῃ. Δὲν ἔσχον ἕως τῆς σήμερον καιρὸν νὰ διακριθῶσι καὶ ἐν τῷ εἶδει τούτῳ. Περιμεῖνομεν ἀκόμη. Ἡ εὐφυΐα βεβαίως δὲν θὰ λείψῃ. — Κατὰ τὰλλα εἶνε ἀξιοθαύμαστος ἡ ταχύτης τῆς προόδου ἐν τῷ πολιτισμῷ.

Εἰς τοὺς δυσηρεστημένους ἐπισκέπτας τῆς Ἑλλάδος προβάλλει ὁ συγγραφεὺς τὴν εἰκόνα τῆς ἐκτάκτως ταχείας ταύτης μορφωτικῆς κινήσεως, τὴν ὁποίαν σχηματίζει τις παραβάλλων τὴν σημερινὴν κατάστασιν τῆς χώρας πρὸς τὴν μετὰ τὸν ὑπὲρ ἐλευθερίας ἀγῶνα· πρέπει δὲ ν' ἀναλογισθῶμεν προσέτι καὶ τί εἶπον οἱ ἱστορικοὶ, ὅτι δηλαδὴ κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους δέον νὰ φανταζώμεθα τὴν Ἑλλάδα, ὅπως τὴν Γερμανίαν μετὰ τὸν τριακονταετῆ πόλεμον. Ἐκπληξὴν καὶ θάμβος ἐμποιοῦσιν ὅσα ἐπετέλεσεν ἡ χώρα διὰ τόσον πενιχρῶν μέσων ἀπὸ τοῦ 1835, ὅτε ἀνέλαβε τὰς ἡνίας τῆς κυβερνήσεως ὁ Ὄθων, ὅσα ἐπετέλεσεν ἐν τῇ συγκοινωνίᾳ, ἐν τῷ κοινωνικῷ βίῳ καὶ τῇ πνευματικῇ διαπλάσει. Μετὰ βραχεῖαν διακοπὴν ἡ πρόοδος ἐβαίνει καὶ βαίνει τόσον ταχέως, ὥστε οὐδὲν ὀδοιπορικὸν βιβλίον δύναται νὰ συμβαδίσῃ πρὸς αὐτήν, ὥστε αἱ περιγραφαὶ ἐκ τοῦ ἔτους 1860 ἢ 1870 οὐδαμοῦ πλέον συμφωνοῦσι πρὸς τὰ παρόντα πράγματα. Τοῦτο ἔχοντες ὑπ' ὄψιν, θ' ἀνεχώμεθα βεβαίως τὰς εἰσέτι ὑπαρχούσας ἀνωμαλίας, τὰς ἀγρίας ὁδοὺς, τὰ πενιχρὰ χάνια, τὰ ἄνευ ἐπίπλων δωμάτια, τὴν ἀκαθαρσίαν καὶ τὰς ἄλλας ἐλλείψεις ἐν τόποις, ὅπου δὲν εἰσέδυσεν ἀκόμη ὁ πολιτισμὸς, καὶ θ' ἀπολαμβάνομεν ἀγογγύστως τὰ καλὰ, τὰ ὁποῖα εἰσερχόμενος οὗτος εἰς τὰ μέρη ταῦτα ἴσως διαφείρη. Τὰ εἰρημένα συγκεφαλαιούμεν διὰ τῆς ἐξῆς περικοπῆς ἐν τέλει τοῦ βιβλίου τοῦ Ἑγγεὺς: „Ἀπὸ πολλοῦ οἱ ἐχέφρονες καὶ τὰ πράγματα εἰδότες ἄνδρες εἶνε πεπεισμένοι, ὅτι οἱ Ἕλληνες εἶνε οἱ κυριώτεροι φορεῖς τοῦ πολιτισμοῦ ἐν Ἀνατολῇ καὶ ὅτι αὐτοὶ κατὰ τὴν λύσιν τοῦ ἀνατολικοῦ ζητήματος εἶνε ἀξιοὶ νὰ διαδραματίσωσι σπουδαιότερον πρόσωπον, παρ' ὅσον τοῖς ἐπετράπη ἄχρι τοῦδε.“ Εἶτα δίδει ὁ συγγραφεὺς τὸν λόγον εἰς τινὰ ἑλληνα φίλον του, ὅστις πλέκει τὸ ἐγκώμιον τῆς πατρίδος του, λέγων πολλὰς καὶ ἄξιαναγνώστους ἀληθείας, πολλαχοῦ δὲ μεταπίπτων καὶ εἰς οὐ μικρὰς ὑπερβολὰς. Οὐχὶ ἀδίκως ἐξαιρεῖ ὁ φιλόπατρις οὗτος ἀπέναντι τῆς διχονοίας τῶν παλαιῶν τὴν σύμπνοιαν τῶν σημερινῶν Ἑλλήνων, οἵτινες ὅλοι συνεχωνεύθησαν διὰ τοῦ πυρὸς τοῦ ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας πολέμου εἰς μίαν καὶ ἀμέριστον ἀγάπην πρὸς τὴν πατρίδα, προσθέτει, ὅτι οὐδένα φέρει πάσσαλον εἰς τὰς σάρκας του, ὅπως τὰ λοιπὰ νεώτερα κράτη μετὰ τῶν κοινωνικῶν αὐτῶν τάξεων: εὐγενῶν, πολιτῶν, ἐργατῶν καὶ ἀγροτῶν, μετὰ τῶν μεταξὺ πολιτείας καὶ ἐκκλησίας ἀγῶνων των, τῆς θρησκείας καὶ τῆς ἐπιστήμης, δὲν ἔχει προσέτι ἰουδαϊκὸν ζήτημα, οὔτε ἱρλανδιαν ὅπως οἱ Ἀγγλοὶ, οὔτε Πολωνούς, Δανούς, Γάλλους ὅπως ἡ Γερμανία, ἀλλὰ πᾶν ξένον αἷμα εὐκόλως καὶ ταχέως ἀπορροφᾶται ὑπὸ τῆς μιᾶς ἐθνότητος. „Εἰς λαὸς εἴμεθα, μίαν γλῶσσαν ὁμιλοῦμεν, πρὸς ἕνα θεὸν προσευχόμεθα, μίαν καὶ τὴν αὐτὴν θέλησιν ἔχομεν: τὴν θέλησιν, ὅπως ζήσωμεν ὡς ἔθνος — καὶ θὰ ζήσωμεν.“ Ὁ Ἑγγεὺς οὐδεμίαν ἔχει πρὸς ταῦτα ἀντίρρῃσιν. Ἡμεῖς θὰ εἴχομεν τινας. Τῆς ἐλευθερωθείσης καὶ ἠνωμένης Ἑλλάδος ἡ ἱστορία εἶνε νεαρά. Εἰς τὰς σάρκας αὐτῆς δύνανται ἀκόμη, ἢ μᾶλλον εἶνε ἀδύνατον νὰ μὴ ἐμπηχθῶσι πάσσαλοι. Ἐχθραὶ καὶ διενέξεις μεταξὺ τῶν τάξεων ἴσως ὄχι, ἐπίσης οὐδὲ ζήτημα ἰουδαϊκόν, ἀλλὰ τὰ καθαρῶς πολιτικὰ κόμματα, καὶ παρὰ τὴν διάπυρον πρὸς τὴν πατρίδα ἀγάπην, ὑφ' ἧς πόντες ἐκεῖ κάτω διαπλέγονται, θὰ φέρωσιν ἀκόμη εἰς πολλὰς ἀμνηχανίας τὸ κράτος. Ἐπίσης καὶ ἐκκλησιαστικὸν ζήτημα πιθανόν εἶνε ν' ἀναφύῃ εἰς τοὺς μετέπειτα χρόνους Οὐδαμῶς θὰ παρέβλαπτεν ὁ Ἑγγεὺς τὴν θερμὴν του πρὸς τὴν Ἑλλάδα ἀγάπην ἢ ὁποῖα

ΕΙΣ ΣΚΕΨΕΙΣ ΒΥΘΙΣΜΕΝΗ.

Εικὼν ὑπὸ Ε. Hebert.

τιμᾶ τὴν καρδίαν του, ἐὰν δὲν παρεδέχετο ἄνευ ὕφρων τὸ ἐγκώμιον τοῦ Ἑλληνοῦ. Δὲν ἀμφιβάλλομεν περὶ τῆς φιλοπατρίας του ὡς γερμανοῦ· ἡδύνατο δὲ νὰ καταδείξῃ αὐτὴν ἐν τῷ διαλόγῳ τούτῳ καὶ πρὸς τὴν νεαρὰν καὶ πολλῆς εἰσέτι πείρας ἐστέρημένην Ἑλλάδα.

Διὰ τῆς παρατηρήσεως ταύτης οὐδὲν βέβαια θέλομεν νὰ μειώσωμεν τὸν εὐφρόσυτον ἔπαινον, μεθ' οὗ χαιρετίζομεν τὸ βιβλίον, τὸν ἔπαινον τῆς θυμηδίας, ἣν ἐκάστη αὐτοῦ σελὶς ἀποπνέει καὶ ἣτις σπανίως μόνον ἐπισκιάζει τὴν

ὀξύτεραν κρίσιν· εἶνε δὲ ἀνθρώπινον νὰ βλέπῃ ἐνιαχοῦ τὰ πράγματα πολὺ ῥόδινα. — Ζωηρὸν καὶ εὐκίνητον, ὅπως τὸ πνεῦμα τοῦ βιβλίου, εἶνε καὶ τὸ ὕφος του. Ζῆ, πορεύεται, δὲν σύρεται ἀνὰ μέσον περιπλοκῶν ῥιζῶν καὶ καλῶν, οὐδὲ προσκόπτει ἀνὰ πᾶν βῆμα, ὡς παθαίνουνσι δυστυχῶς πολλῶν γερμανῶν τὰ δυσκίνητα γλωσσικὰ σκέλη. Ἡ κριτικὴ οὐδέποτε πρέπει νὰ λησμονῆ νὰ ἐξαίρῃ τὴν ἀρετὴν ταύτην, ἀφ' οὗ ἀτυχῶς ἡ γερμανικὴ φιλολογία δὲν ἀφθονεῖ συγγραφέων, οἱ ὅποιοι ἠξέσθουσαν νὰ γράφωσι.

ΤΟ ΡΙΖΙΚΟ ΤΗΣ ΑΝΝΙΚΑΣ.

ὑπὸ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ Π. ΚΟΥΡΤΙΔΟΥ.

Α'.

Ἐκαθήμεν ἐπὶ τοῦ ἐξώστου μετὰ τοῦ φίλου μου Κ*. Ἐνώπιον ἡμῶν, ἀποκρύπτων τὸν ὄριζοντα, ὕψουτο ὁ Λυκαβητός, τεφρόχρους, ὑπὸ τοῦ ἀττικοῦ ἡλίου, τοῦ ἀπ' αἰώνων πυρακτοῦντος τὸν γρανιτώδη αὐτοῦ ὄγκον. Ἐπὶ τῆς φαλακρᾶς κορυφῆς του, ὑπερκείμενος τῶν Ἀθηνῶν, ὡς σκοπιά, διεγράφετο ὁ λευκὸς ναῖσκος τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, οὗ ὁ μικρὸς κώδων ἐσήμαινε μελαγχολικῶς τὸν ἑσπερινόν.

Πρὸ τῆς θύρας τῆς ἀπέναντι οἰκίας, νεάνιδες τῆς γειτονίας, ἐν ἀτημελήτῳ οἰκιακῇ στολῇ, συνεζήτουν ζωηρῶς.

— Τί ὥρᾳ θὰ κλείσῃ ὁ κληδόνας; ἠρώτησε φωνή τις.

— Σ' τῆς ἐννῆά, ἀπήντησεν ἄλλη φωνή.

Ὁ φίλος μου Κ*, εὐθυμὸς μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκεῖνης, ἐγένετο σκυθρωπὸς διὰ μιᾶς.

— Τί ἔχεις; τὸν ἠρώτησα.

— Τί παράξενον πρᾶγμα εἶνε ἡ μνήμη μας! ἀνεφώνησεν ὁ φίλος μου. Βλέπομεν, ἀκούομεν κάτι τι μίαν φοράν, ἔπειτα παρέρχονται ἔτη, αἱ ἐντυπώσεις σωρεύονται ἐπὶ τῶν ἐντυπώσεων, αἱ παλαιαὶ θάπτονται ὑπὸ τὰς νεωτέρας, καὶ ἐντὸς τῆς κεφαλῆς μας μένουσιν ἀποτεθειμένα μορφαί, τοποθεσίαι, λόγοι, γεγονότα χωρὶς νὰ τὸ ὑποπτεύωμεν κἂν αἴφνης μία λέξις, εἰς τόνος φωνῆς τὰ ἐξάγει ἐκ τοῦ βάθους ὅπου ἦσαν κεκρυμμένα, τὰ φέρει ζωντανὰ πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν μας, χωρὶς ὁ χρόνος νὰ ἔχη ἀφαιρέσῃ τίποτε ἐκ τῆς δροσερότητός των. Αὐτὸ συνέβη τώρα καὶ εἰς ἐμέ· ἡ λέξις κληδῶν, τὴν ὁποίαν ἤκουσα ἀπὸ τὸ στόμα τῆς κόρης ἐκεῖνης, μοὶ ἔφερε διὰ μιᾶς εἰς τὸν νοῦν μου μίαν ἀνάμνησιν, τὴν ὁποίαν ἠγνόουν ὅτι ἐφύλαττον μὲ τόσην ἔντασιν εἰς τὴν μνήμην μου.

Μετὰ μικρὰν δὲ παύσιν:

— Ἡ δυστυχὴς κόρη! ἐφιδύρισεν ὡσεὶ κατ' ἑαυτὸν.

— Τί εἶνε ἡ ἀνάμνησίς σου αὐτή; ἠρώτησα.

— Ἄκουσε, μοὶ εἶπε.

Καὶ ἤρχισεν ὡς ἐξῆς:

Β'.

„Ὁ ἰατρὸς μοὶ εἶχεν εἰπῆ:

— Νὰ ὑπάγετε εἰς ἓν παραθαλάσσιον χωριό, ν' ἀναπνεύσετε καθαρὸν καὶ ζωογόνον ἀέρα τῆς θαλάσσης!

Ἐγὼ δὲ ὄχρὸς, αἰμωδιῶν ἔχων τὸ σῶμα ἐκ τῆς μακρᾶς νοσηλείας, διψῶν ἀέρα καὶ ἥλιον, καὶ ἀναπεπταμένον ὄριζοντα, ἐπέβην μικρᾶς γολέτας κατευθυνομένης εἰς τὴν κωμόπολιν Γ*, ἣτις οὐ μόνον εὐάερος ἦτο καὶ ἀπαρμιλλοῦς εἶχεν ἐξοχάς, ἀλλὰ μοὶ ἐπεφύλαττε καὶ φιλόξενον στέγην καὶ περιποιήσεις ἀναγκαίας διὰ τὴν ἀνάρρωσίν μου, διότι ἐν

αὐτῇ κατῴκει ἡ θεία μου Γλυκερία, πρὸ πολλῶν ἐτῶν ὑπανδρευθεῖσα ἓνα τῶν ἐκεῖ προϋχόντων.

Ἡ κωμόπολις αὐτὴ εἶνε πολὺ γραφικὴ· ὑπὸ τῶν ἐρειπίων ἀρχαίου φρουρίου διατεμνομένη, διαίρεται εἰς δύο μέρη εἰς τὸ παρὰ τὴν θάλασσαν Κατωχώρι καὶ εἰς τὸ Ἄνωχώρι, τὴν ὕψηλάν ἀνερριχημένην συνοικίαν. Ὁ βλέπων ἀπὸ τὸ πέλαγος τοὺς λευκοὺς οἰκίσκους, οἱ ὅποιοι διὰ τοῦ ἀποτόμως κατωφεροῦς ἐδάφους καταβαίνουνσι μέχρι τῆς παραλίας, νομίζει πρὸς στιγμὴν ὅτι ἡ κωμόπολις, ὑπὸ πονηροῦ τινος πνεύματος καταληφθεῖσα, ἐν παραφορᾷ δαιμονιώσεως, ἤρξατο κατακρημνιζομένη ἀπὸ τοῦ βουνοῦ εἰς τὴν θάλασσαν.

Οἱ κάτοικοι εἶνε, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, ἀγωγιάται καὶ πλανόδιοι μεταπράται μεταφέροντες ἀπὸ χωρίον εἰς χωρίον, εἰς ἀκτῖνα τριάκοντα μιλλίον, ἐπὶ ἡμιόνων, καὶ λιανικῶς πωλοῦντες ἔλαιον, σησαμέλαιον, σάπωνα. Τί βασανισμένη ζωὴ! Παρακολουθοῦσι πεζῇ τὸ κινητὸν κατάστημά των, εἰς τὴν ζέστην τοῦ θερούς, εἰς τὰς χιόνας τῶν ἀγρίων νυκτῶν τοῦ χειμῶνος, καταλύοντες ὅπου τοὺς καταλάβῃ ἡ σκοτία ἢ ἡ καταιγίς, εἰς καλύβην ἀνθρακῶς ἐν τῷ δάσει, εἰς ποιμενικὴν μάνδραν ἐν τῇ κοιλάδι, εἰς μικρὸν καφενεῖον τῶν χωρίων, ὅπου δὲν ὑπάρχουν χάνια. Οἱ ἄλλοι κάτοικοι εἶνε γεωργοὶ ἢ μεταπράται τῆς θαλάσσης ῥίψοκινδύνως μὲ τραχαντήρια πωλοῦντες ῥακὴν καὶ οἶνον εἰς τὰς παραλίους πόλεις καὶ τὰς νήσους.

Ὅτε ἡ φελοῦκα τῆς γολέτας μὲ ἀπεβίβασεν εἰς τὴν παραλίαν, ἐστρωμένην κατὰ μῆκος διὰ τεφρῶν πετραδίων, τὰ ὑποῖα ἐλείαναν τὰ κύματα, ἠρώτησα ἓνα τῶν περιέργων, οἵτινες πανταχοῦ καὶ πάντοτε συρρέουσιν εἰς τὸ παραθαλάσσιον, ὅταν φθάνη πλοῖον.

— Παῦ εἰμπορῶ νὰ εὐρῶ τὸν κύρ Σίμον;

Ὁ κύρ Σίμος, ἦτο ὁ σύζυγος τῆς θείας μου, ὁ πλουσιώτατος τοῦ τόπου, ἔχων τὴν δύναμιν τοῦ λύειν καὶ δεσμεῖν, ἀλλὰ μεθ' ὅλα ταῦτα ἄγνωστος εἰς ἐμέ προσωπικῶς.

— Ἐκεῖ μέσα ἔστων καφενέ, ἀπήντησεν ὁ ἐρωτηθεὶς.

Εἰσελθὼν εἰς τὸ καφενεῖον εἶδον ἄνθρωπον πενητηκοντούτη περίπου, εὐρύσωμον, ἀναστήματος μᾶλλον ὕψηλοῦ, καθήμενον ἐπὶ τοῦ περιθέοντος τὸ καφενεῖον ξυλίνου ἀνακλίντρου καὶ καπνίζοντα ναργιλέν· ἐφόρει εὐρωπαϊκὴν ἐνδυμασίαν καὶ ψιάθινον πῖλον — ἐν ᾧ οἱ πλεῖστοι τῶν κατοίκων ἐφόρουσαν πλατεῖαν βαμβακερὰν περισκελίδα καὶ φέσιον. — Τὸ εὐρύ του δὲ μέτωπον, ἢ προεξέχουσα κάτω σιαγών του, ἢ γριπὴ ρίς του, τὸ ὄξύ ὑπὸ τὰς πυκνὰς ὄφρυς βλέμμα του ἐξεφαίνον νοήμονα καὶ ἐπίμονον ἄνδρα.

Ἐκ τῆς γενομένης περιγραφῆς τῶν χαρακτηριστικῶν του ἐβεβαιώθην ὅτι εὐρισκόμην ἐνώπιον τοῦ θείου μου.

— Εἶσθε ὁ κύρ Σίμος; ἠρώτησα πλησιάζας.